

Pr Liisa-Ly Pakosta

Justiits- ja Digiminister

Justiits- ja Digiministeerium

19.08.2026

Tähelepanekud ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõule

Austatud proua minister

Sotsiaalministeerium on edastanud Justiits- ja Digiministeeriumile arvamuse avaldamiseks ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu (iseteenindusapteegid), mistõttu edastame Teile oma tähelepanekud, mida palume arvesse võtta oma arvamuse koostamisel Sotsiaalministeeriumile.

EPALi hinnangul on eelnõuga haiglaapteekidele antava ravimite väljastamise õigusega mindud vastuollu hetkel kehtiva huvide konflikti vältimise põhimõttega (ravimite tarneahel peab olema lahus) ja haiglaapteegi mõistega. Samuti loob eelnõu ebavõrdsed konkurentsitingimused.

1. Haiglaapteekidele antakse õigus väljastada üldapteegile või tervishoiuteenuse osutajale tellimislehe alusel jaendatud või valmistatud ravimeid.

Selgitame, et eelnõu sisaldab kõrvalekallet kehtivast põhimõttest, et ravimite tarneahel (tervishoiu- ja apteegiteenuse osutamine ning hulgimüük) hoitakse võimaliku huvide konflikti vältimiseks lahus. Eelnõuga antakse haiglaapteekidele võimalus väljastada üldapteegile või tervishoiuteenuse osutajale tellimislehe alusel jaendatud või valmistatud ravim, kui üldapteegil puudub õigus või võimekus ravimit jaendada või valmistada. **EPALile on arusaamatu, kuidas eelnõuga saab anda haiglaapteekidele õiguse väljastada ravimeid, kui RavS § 30 lg 6 sätestab üheselt, et haiglaapteegil ei ole ravimite jaemüügiõigust.**

Seletuskirja punktis 2.1.1. on selgitatud, et *patsientidele sobivaimate ravimite valmistamise tagamiseks on vaja luua üldapteekidele võimalus tellida ektemporaalse ravimi valmistamine haiglaapteegist, kui selline võimalus üldapteegis puudub ja on olemas haiglaapteegis. Nii saaks patsiendi poolt valitud üldapteek ektemporaalse ravimi retsepti alusel vajaliku ravimi valmistamise*

haiglaapteegilt tellida ja selle patsiendile sobivas asukohas väljastada. Sellise lahenduse puhul liigub patsiendi asemel apteekide vahel valmistatav ravim. Valmistamisega seonduva täpsemaks reguleerimiseks, mis arvestavad uudsete ravimvormidega (nt 3D prinditud kapslid) tuleb vajadusel teha vastavad täiendused ka Vabariigi Valitsuse 21. veebruari 2005. a määruses nr 36 „Ravimite hulgi- ja jaemüügi juurdehindluse piirmäärad“ (edaspidi määrus nr 36). Lisaks tuleb laiendada haiglaapteekide võimalusi valmistatavate või jaendatavate ravimite **müügiks** teistele tervishoiuteenuse osutajatele. Kehtiva RavS-i järgi ei saa haiglad varustada ravimitega, eelkõige haiglaapteegis valmistatavate ravimitega, neid erakliinikuid, kes ei ole haiglapidajad. Mitmel juhul on see seotud aseptilistes tingimustes valmistatavate ravimite või ka ohtlike ravimitega. Kui nende ravimite valmistamise võimekus üldapteekidel puudub, on haiglaapteek seega ainsaks võimaluseks. Haiglaapteekides on vastavad valmistamise tingimused olemas ja tervishoiuressursside ratsionaalse kasutamise eesmärgil on mõistlik neid loodud tingimusi kasutada võimaluse korral laiemalt, kui ühe haigla teenindamiseks.

See tähendab, et olukorras, kus isik pöördub ekstemporaalse ravimi retseptiga üldapteegi poole, vormistaks üldapteek haiglaapteegile tellimuse ravimi valmistamiseks, haiglaapteek valmistaks ravimi ning annaks selle tasu eest üldapteegile üle, kes omakorda väljastaks ravimi patsiendile. **Kuivõrd kooskõlastustabelis on korduvalt rõhutatud, et eelnõuga ei anta haiglaapteekidele ravimite müügiõigust, jääb ebaselgeks, millise õigusliku suhte alusel toimub ravimi tasu eest üleandmine haiglaapteegist üldapteegile või tervishoiuteenuse osutajale? Samuti tõusetub küsimus, kuidas on selline tegevus kooskõlas RavS § 30 lg-s 6 sätestatud põhimõttega, et haiglaapteegil ei ole ravimite jaemüügiõigust? Ühtlasi, kuidas saab väljastatavale ravimile sellisel juhul määrata määruse nr 36 „Ravimite hulgi- ja jaemüügi juurdehindluse piirmäärad“ alusel juurdehindlust, kui ravimit ei müüda?**

Lisaks juhime tähelepanu, et RavS § 30 lg 4 kohaselt on haiglaapteek haigla struktuuriüksus, mis **varustab** nimetatud haiglat ning kokkuleppel teisele haiglapidajale kuuluvaid haiglaid, hoolekandeadususi ja kiirabiteenuse osutamise tegevusloa omajaid ravimite ning teiste meditsiiniotstarbeliste toodetega. Seega ei hõlma haiglaapteegi mõiste ravimite turustamist RavS § 3 lg 2 mõistes, mida siiski eelnõuga tehtava muudatusega ilma mõistet muutmata võimaldatakse.

Kokkuvõtvalt on EPALi hinnangul eelnõuga tehtav muudatus vastuolus kehtiva ravimite tarneahela lahutatuse põhimõtte, haiglaapteekidele rakenduva jaemüügi õiguse keelu kui ka haiglaapteegi mõistega.

2. Ebavõrdne turukonkurents ja seos võimaliku keelatud riigiabi andmisega

EPAL selgitab, et haiglaapteekide majandatakse haiglatele suunatud (riiklikest) vahenditest. Seevastu üldapteekide tegevusele riigi toetus ei laiene ja ravimite jaemüügile on seatud juurdehindluse piirmäärad, mis on 30 aastat püsinud samad. Täiendavalt toome välja, et üldapteekidele rakenduvad ravimite jaemüügi korral mitmed nõuded (näiteks nõuded ruumidele - müügisaali olemasolu nõue), mida eelnõuga haiglaapteekidele ei rakendata.

Seega tuleks EPALi hinnangul igati vältida olukorda, kus haiglaapteekidele antav õigus valmistada ja jaendada üldapteekidele ja tervishoiuteenuse osutajatele ravimeid hakkab moonutama konkurentsi sellega, et haiglaapteek saab üldapteekide tegevuse osaks oleva õiguse, kuid vahendid selleks hangitakse üldapteegist erinevatel alustel. Samuti luuakse eelnõuga ebavõrdsed konkurentsitingimused kuna haiglaapteekidele ei nähta eelnõuga ette üldapteekidega sarnaseid nõuded (nt nõuded ruumidele).

Lisaks eelnevale märgib EPAL, et täiendavat analüüsi vajab küsimus, kas **riiklikest vahenditest majandatavate haiglaapteekide tegevuse laiendamine eraturule ning neile õiguse andmine väljastada ravimeid väljaspool oma tavapärast tegevusala võiks endast kujutada keelatud riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 107 lg 1 tähenduses.**

Eelnevast tulenevalt palume Justiits- ja Digiministeeriumil oma arvamuse koostamisel võtta arvesse EPALi tagasiside, et eelnõu viidaks kooskõlla kehtiva seadusega.

Lugupidamisega,

/digiallkiri/

Ly Rootslane

Juhatuse liige